מתני' אהמפריש חטאתו ומת לא יביאנו בנו א) תחתיו לא יביאנו מחטא באל חטא אפי' הפריש על חלב שאכל אמש לא יביאנה על חלב שאכל היום שנאמר ב) 1קרבנו על חטאתו עד שיהא קרבנו לשם חטאתו: גמ' מנא ה"מ גדת"ר קרבנו בקרבנו הוא יוצא ואינו יוצא בקרבן אביו יכול לא יצא בקרבן אביו בבהמה שהפריש אביו מן הקלה על החמורה או מן החמורה על הקלה אבל יוצא בקרבן שהפריש אביו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה ת"ל קרבנו בקרבנו הוא יוצא ואינו יוצא בקרבנו של אביו יכול לא יצא בקרבן אביו בבהמה שהפריש אפילו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה בשהרי אין מגלח נזירותו על בהמה שהפריש אביו אבל יוצא במעות שהפריש אביו אפילו מן הקלה על החמורה או מן החמורה על הקלה שהרי אדם מגלח נזירותיו על מעות שהפריש אביו בזמן שהן סתומים ולא בזמן שהן מפורשין תלמוד לומר קרבנו בקרבנו הוא יוצא ואין יוצא בקרבן אביו יכול לא יצא אפי' במעות שהפריש ג) אפילו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה אבל יוצא בקרבן שהפריש לעצמו אפילו מן החמורה על הקלה או מן הקלה על החמורה ת"ל קרבנו על חטאתו עד שיהא ד) לשם חטאת יכול לא יצא בקרבן עצמו בבהמה שהפריש לעצמו אפילו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה שכן אם הפריש בהמה על החלב והביאה על הדם ה) על הדם והביאה על החלב ו) גשהרי לא מעל ולא כיפר אבל יוצא במעות דשהפריש לעצמו מן הקלה על הקלה ז) ומן החמורה על החמורה ח) או מן החמורה על הקלה ומן הקלה על החמורה שכן האם הפריש ט) לעצמו מעות על החלב והביאן על הדם על הדם והביאן על החלב י) שהרי מעל וכיפר ת"ל קרבנו על חטאתו עד שיהא קרבנו לשם חטאו מאי לא מעל ולא כיפר תרגמא רב שמואל בר שימי קמיה דרב פפא ה"ק כיון דלא מצי מעיל כפורי נמי לא מכפר הואיל וכך לא מצי משני אבל מעות כיון דאי משני יא) מעיל ומייתי קרבן מעילה אימא בתחלה נמי יב) מייתי קמ"ל: מתני' ומביאין מהקדש כשבה שעירה מהקדש שעירה כשבה ומהקדש כשבה ושעירה תורין ובני יונה ומהקדש תורין ובני יונה עשירית האיפה זכיצד הפריש לכשבה או לשעירה העני יביא עוף העני יביא עשירית האיפה חהפריש לעשירית האיפה העשיר יביא עוף העשיר יביא כשבה טושעירה: גמ' מנה"מ דת"ר 2מחטאתו 3מחטאתו על 4חטאתו מה תלמוד לומר מנין אתה אומר שמביאין מהקדש כשבה שעירה ומהקדש שעירה כשבה ומהקדש כשבה ושעירה תורים ובני יונה ומהקדש תורין ובני יונה עשירית האיפה כיצד הפריש לכשבה ולשעירה והעני יביא עוף העני יביא עשירית האיפה הפריש עשירית האיפה והעשיר יביא עוף העשיר יביא יג) כשבה או שעירה יהפריש כשבה או שעירה ונסתאבו יד) [אם רצה] יביא בדמיהן עוף הפריש עוף ונסתאב לא יביא בדמיו עשירית האיפה שאין לעוף פדיון לכן נאמר מחטאתו על חטאתו ואיצטריך למכתב מחטאתו גבי כשבה או שעירה כ) ואיצטריך למכתב גבי עוף טו) דאי כתיב קרא גבי הקדש כשבה או שעירה ה"א הפריש כשבה כי מיעני מהלין מעות טז) נחלינון על עוף דנייתי עוף דכשבה ועוף תרוייהו מיני דמים נינהו אבל עשירית האיפה דלאו מיני דדמים נינהו אי לא כתיב קרא מחטאתו גבי עוף ה"א כי מפריש מעות לקינו ומיעני לא מייתי עשירית האיפה דלאו מיני דדמים הוא אלא מייתי עשירית האיפה מן ביתיה והלין מעות דאפריש יפלו לנדבה אהכי הדר כתיב קרא מחטאתו גבי עוף למימרא דמהקדש דעוף נמי מייתי עשירית האיפה (א) יז) וה"ק כי מפריש לעשירית האיפה ואדמייתי העשיר נוסיף עליהון ונייתי עוף העשיר נוסיף עליהון ונייתי כשבה או שעירה יח) ומ"ט כתיב על חטאתו גבי עשירית האיפה דאי כתיב על חטאתו גבי עוף ה"א כי מפריש מעות לקינו והעשיר הוא דמוסיף עליהון ומייתי כשבה או שעירה דתרווייהו מיני דמים נינהו אבל הפריש מעות לעשירית האיפה והעשיר (הלין דמפריש) (ב) אי לא העשיר טובא נייתי עוף ואם העשיר טובא נייתי כשבה או שעירה יט) והלין מעות דאפריש יפלו לנדבה אהכי כתיב קרא כ) בהדין חטאת בעשירות ודלות מחטאתו וגבי דלי דלות על חטאתו למדרש כדאמרינן אמר ר' אלעזר אמר רבי אושעיא ימטמא מקדש עשיר שהפריש קן לכבשתו

מתני' לא יביאנו בנו אחריו. על חיוב יא) שלו ואין לריך לומר על חטאת האב דאין כפרה לאחר מיתה: גמ' מן הקלה על החמורה. לא יצא זה מידי עבירה קלה כגון נדה וחלב שאין בהן מיתת בית דין: בבהמה שהפריש אביו. על עבירה חמורה כגון חלול שבת: תלתא זימני כתיב גבי חטאת קרבנו חד בנשיא ותרין ביחיד ח): אינו מגלח נזירות על בהמת אביו. שהפריש אביו לנזירתו: בזמן שהן סתומין. שלא פירש אלו לקנות חטאת ואלו לקנות עולה והכי מפרש בפרק מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו (נזיר כז:): לא מעל ולא כיפר. מפרש לקמיה: (ג) הרי זה מעל. שהוליא מעות הקדש לחולין דשינו לדבר אחר: כיון דלא מלי מעיל. דאינו יכול להוליא לחולין ולא לשנותה (ד) יב) אף דמשני לה בקדושתה קיימא דהקדש שאינו בעל מום לא יצא לעולם לחולין: אבל מעות. דשייכא בהו מעילה ונפקי לחולין וכפר אי עבר אימא בתחלה נייתי: קמ"ל. קרבנו על חטאתו: מתני' מביאין מהקדש כשבה שעירה. שאם הפריש מעות לקנות כשבה יג) (או שעירה) לחטאתו אם רלה יקח מהן שעירה: הפריש (ה) כשבה או שעירה. כלומר מעות לכשבה או לשעירה העני יביא בהן עוף והשאר חולין יד): העשיר יביא כשבה. ויוסיף עוד מביתו על דמי עשירית האיפה: (ו) יה) גמ' ונסתאבו אם רלה יביא בדמיו עוף. כגון אם העני: שאין לעוף פדיון. שפדיון לא נאמר אלא בבהמה: מחטאתו על חטאתו. בקרבן עולה ויורד כתיב גבי כשבה ושעירה (ויקרא ה) מחטאתו דמשמע מקלת חטאתו כלומר אם העני יביא עוף ממקלת דמים הללו וגבי עוף כתיב (שם) מחטאתו דמשמע דאם העני יביא במקלת דמי עוף עשירית האיפה וגבי עשירית האיפה כתיב (שם) על חטאתו דמשמע דאם העשיר יוסיף על הדמים הללו ויביא עוף או אם העשיר יותר יביא כשבה או שעירה: הפריש כשבה. כלומר מעות לקנות כשבה: אהכי הדר כתיב מחטאתו גבי עוף. לאשמועינן דממקלת דמי עוף יביא כפרתו כגון עשירית האיפה: ומאי טעמא כתיב על חטאתו גבי עשירית האיפה. ולא כתביה גבי עוף: דאי כתיב על חטאתו גבי עוף. ולא כתביה גבי עשירית האיפה: הוה אמינא כו' אבל הפריש מעות לעשירית האיפה והעשיר אימא יט) אילו העשיר (טובא). יביא עוף כמשפטו מביתו ואם העשיר טובא יביא כשבה או שעירה מביתו והנך מעות דעשירית האיפה יפלו לנדבת ליבור אהכי כתיב בעשירות כשבה או שעירה: ובדלות. העוף מחטאתו לאשמועינן דאם העני עוד יביא עשירית האיפה במקלת הדמים: גבי דלי דלות. עשירית האיפה על חטאתו למידרש דמוסיף עלייהו וליתי עוף אע"ג דמין דמים הוא ולא דמי לעשירית האיפה אפי' הכי יביא עוף ואם עוד העשיר יביא כשבה: שהפריש קן. תורין:

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פ"ג מהלכות שגגות הלכה ג וע' בכ"מ בשם הר"י קורקוס:
לב ב מיי' פ"ח מהלכות נזירות הלכה טו:
לג ג מיי' פ"ד מהלכות מעילה הלכה ה:
לד ד מיי' פ"י מהלכות שגגות הלכה ט:
לה ה מיי' פ"ד מהל' מעילה הלכה ה:
לו ו מיי' פ"י מהל' שגגות הלכה ט:
לז ז מיי' שם הל"י [ופ"ה מהלכות פסוה"מ הל' ט]:
לח ח מיי' פ"י מהל' שגגות הל' י:
לט ט מיי' שם הל' יא [ופ"ה מהלכות פסוה"מ הל' י]:

מוסף רש"י

דת"ר קרבנו. אשר נשיא יחטא וגו' והביא את קרבנו (נזיר כז:). שהפריש אביו מן הקלה. מן עבירה קלה שעבר, כגון שבועת העדות ושבועת ביטוי, על החמורה. שהבן חטא, כגון שאכל חלב ודם או שנתחייב בחייבי מיתות ב"ד (שם). ת"ל קרבנו. ואם נפש אחת תחטא והביא קרבנו (שם). שהרי אין מגלח נזירותו. כדתנן (שם ל.) מי שהיו הוא ואביו נזירין והפריש אביו מעות סתומין כו' מדקאמר מעות ולא אמר בהמה ש"מ דעל מעות הוא דמגלח ולא על בהמה (שם כז:). ת"ל קרבנו. ואם כבש יביא קרבנו, בקרבנו הוא יולא כו', ואית דדריש ליה מקרבנו קמא (שם כח.). מן הקלה על הקלה. משבועת העדות לשבועת הפקדון או לשבועת ביטוי (שם). מן החמורה על החמורה. מחלב לדם, מחייבי מיתות לחייבי כריתות בשוגג (שם). שכן אם הפריש בהמה על החלב. שאכל בשוגג, והביאה על הדם. שאכל בשוגג, שהרי לא מעל. לפי שהוא קדושת הגוף ואי אפשר לו להוליאה לחולין לפיכך לא כיפר וכדאמרינן (לקמן) דכיון דלא מלי מעיל כפורי נמי לא מכפר (נזיר כח.). שהרי מעל וכיפר. דכיון דלקח בהן חטאת שלא הופרש לשמן הוה ליה כמפיק להו לחולין ומעל, וכיון דמעל בו אמרינן וכפר דהוא קרבן מעילה (שם). ת"ל קרבנו על חטאתו. דלעולם לא כיפר עד שיהא קרבנו לשום חטאו, שאע"פ שמעל לא כיפר (שם).

שיטה מקובצת

א] בנו אחריו לא יביאנו מחטא על חטא: ב] קרבנו. עיין מנחות דף ג': ג] שהפריש אביו אפי': ד] שיהא קרבנו לשום חטאו יכול אות ת' נמחק: ה] הדם או על: ו] החלב הרי לא אות ש' נמחק: ז] הקלה או מן החמורה אות ו' נמחק: ח] מן תיבת או עד תיבת שכן אם ל"ש: ט] תיבת לעצמו ל"ש: י] החלב הרי מעל אות ש' נמחק: יא] משני להו מעיל: יב] נמי נייתי קמ"ל אות מ' נמחק: יג] כשבה או שעירה הפריש כשבה ושעירה ונסתאב אם רצה יביא עוף הפריש עוף ונסתאב לא יביא עשירית האיפה שאין לעוף פדיון: הפריש כשבה או שעירה ונסתאב אם רצה יביא בדמיה עוף אם העני וא"ת למה תנא רצה ולעיל לא תנא ליה ושמא משום דבעי למתני בעוף לא יביא תנא הכא אם רצה א"נ משום דברישא איכא קרא מחטאתו למדרש דאם הפריש כבש יביא עוף עוף יביא עשירית האיפה הילכך זקוק להביא וקרא איירי בהפריש מעות ולא במפריש כבש ונסתאב דזה לא חזינן מקרא שמוטל עליו למוכרה ולהביא מדמיה עוף אלא ברצונו תלוי אם ירצה למוכרה ימכור אותה ויביא בדמיה כשבה אחרת. מהר"י ז"ל: יד] ונסתאבו רצה יביא: טו] עוף דכי (דממינו) קאמר קרא מהקדש כשבה או שעירה כי [מיעני וכו'] תיבות דאי כתיב קרא גבי הקדש כשבה או שעירה הו"א הפריש כשבה ל"ש: טז] נחלינון. משמע לישנא שכולן חולין חוץ מדמי עוף ולא קאמר יפלו מעות לנדבה: יז] האיפה מאי טעמא כתיב על חטאתו גבי עשירית האיפה כי מפריש מעות לעשירית תיבות וה"ק נמחק: יח] שעירה ולא נייתי עשירית האיפה כדאקדיש והלין מעות יפלו לנדבה דאי כתיב כו' והשאר נמחק: יט] והלין מעות דאפריש יפלו לנדבה קשה לא לכתוב מחטאתו רק גבי עוף ומדאמר דמדמי עוף מייתי עשירית האיפה כ"ש מדמי כשבה עוף כדדרשינן על חטאתו בעשירית האיפה דיביא תחתיה עוף ובהמה ושמא אי לא חזינא תרי קראי מחטאתו בכשבה ובעוף לא דרשינן תרתי מקרא דעל חטאתו דגבי עשירית האיפה. מהר"י ז"ל: כ] קרא בעשירות ובדלות מחטאתו מחטאתו תיבות בהדין חטאת נמחק: כא] חיוב דחטאו ואין תיבת שלו נמחק: כב] לשנותה ואע"ג: כג] תיבות או שעירה נמחק: כד] חולין. גליון ויותר נראה דהשאר לנדבה ובקונטרס לא רצה לפרש כך דכיון שלא יצא מידי הקדש למה יחליף מן קרבן עשיר שהפריש דכל עיקר דשינה הכתוב (בעשירות) [בעניות] דחס רחמנא עליה אבל זה שלא ירויח למה ישתנו דינו אם לא שיצא לחולין: כה] תיבת גמ' נמחק מכאן וצ"ל אצל ד"ה מחטאתו מחטאתו על: כו] אי לא העשיר טובא תיבת אילו נמחק:

מסורת הש"ס

א) [נ"ל אחריו כן איתא במשנה שבמשניות וברמב"ם], ב) [נ"ל על כ"א במשנה שבמשניות], ג) נזיר כז: וע"ש, ד) [הפריש כשבה או שעירה ונסתאבו אם רלה יביא בדמיהן עוף הפריש עוף ונסתאב לא יביא בדמיו עשירית האיפה שאין לעוף פדיון כך מסיים המשנה שבמשניות [וכ"ה הגירסא בפירש"י] וע"ש בפי' הרב מברטנורה ובתוי"ט ופי' המשניות להרמב"ם], ה) עי' בספר ב"ש, ו) [עי' תוס' זבחים יב: סד"ה יב. וש"מ יש דחוי], ז) [ויקרא ד], ח) [שם],

תורה אור השלם

1. אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: ויקרא ד כח
2. וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיְיָ עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן הַצֹּאן כִּשְׂבָּה אוֹ שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ: ויקרא ה ו
3. וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ה י
4. וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה: ויקרא ה יג

הגהות הב"ח

(א) גמ' דעוף נמי מייתי עשירית האיפה ואיצטריך למיכתב על חטאתו גבי עשירית האיפה וה"ק כי מפריש לעשירית האיפה וכו' ומ"ט כתיב על חטאתו גבי עשירית האיפה ולא גבי עוף דאי כתיב: (ב) שם והעשיר הלין דמפריש אלו העשיר טובא: (ג) רש"י ד"ה לא מעל וכו' לקמיה הס"ד ואח"כ מ"ה שהרי מעל ותיבת זה נמחק: (ד) ד"ה כיון וכו' ולא לשנותה דאע"פ דמשני: (ה) ד"ה הפריש לכשבה או לשעירה הפריש מעות לקנות בהן כשבה או שעירה: (ו) הציון גמרא נ"ל קודם ד"ה מחטאתו וכו' וגבי עוף נמי כתיב וכו' דאם העני יותר יביא:

רבינו גרשום

הקדש. וולד היינו שבח: בעלי חיים נדחין שאין בהו מום ולא פסול כההוא דאמר לקמן בהמה של ב' שותפין הקדיש חציה שלו וההוא הקדש לא פשטה בכולה בהמה אלא בחציה ולא קדשה אלא לדמים וכי חזר ולקח חציה והקדישה קדושה לדמים ואינה קריבה ועושה תמורה דאפילו קדושת דמים עושה תמורה כדתנן בתמורה ומן בעלי מומין על התמורה: ותמורה כיוצא בו. דאינה קדושה ליקרב אלא לדמים: ש"מ בעלי חיים. תמימין כגון אלו נדחין מהקרבה: וש"מ קדושת דמים מדחה. מהקרבה: וש"מ יש דחוי. שאין דחוי לגמרי אלא לדמים: הוזלו טלאים בעולם. דכל המוטב שבעולם נמכר פחות מב' סלעים: מפני מה לא נתנה תורה קצבה. שיעור דמי קרבן של ד' מחוסרי כפורים שמעוכבין לאכול בקדשים מפני שאם היה נותן בהן קצבה שמא יוזלו הטלאים ולא יעמדו על אותה קצבה ואין להם תקנה ליכל בקדשים שלא ימצאו קרבן לאותו שיעור: מצורע לא קחשיב בהדי מחוסרי כפרה משום דקרבנו דמייתי לא קא שרי ליה באכילת קדשים אלא צפורין. ומדלא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה ש"מ הא בהנך דיהב בהו קצבה בעינן דיהא שוי אותה קצבה אלמא דאמרינן [דכסף שקלים בעינן וליכא]: אימא לא לימדנו הלכה זו לשום תלמיד: והא ר' חייא בר אבא הוה מהדר תלמודיה כל תלתין יומין קמיה דר' יוחנן. אי אפשר דלא למדה לו ר' יוחנן: אימא לא נתבקשה הלכה זו ממנו בבית המדרש. עד השתא: אלא מעתה חטאת חלב. דלא לאישתרויי בקדשים אתי אלא לכפר (לא) ליהוי (הוי) ליה קצבה. ואשם נזיר טמא נמי דלבטלה אתי ולא אתי לאישתרויי באכילת קדשים דהזאת שלישי ושביעי שלו מכשירתו לאכול בקדשים וחטאת שלו מכפרת עליו ואשם לבטלה אתי על חנם ליהוי ליה קצבה הואיל דלאו לאישתרויי בקדשים אתי אלא לבטלה דאמר ר' יוחנן כו'. קשיא: א)המפריש חטאתו על חטאו ומת [לא יביאנו בנו תחתיו]. אע"פ שעשה בנו אותו חטא עצמו כגון שזה אכל חלב ומת ובנו אכל חלב לא יביאנו בנו אחריו משום דחטאת שמתו בעליה היא: ולא יביא הוא עצמו מחטא על חטא. כגון אם הפרישה על חלב שאכל ואח"כ אכל דם לא יביאה לשם דם: שנאמר קרבנו על חטאתו. דכתיב והביא את קרבנו שעירת עזים נקבה תמימה על חטאתו עד שיהא קרבנו לשם חטאו שהפרישו תחילה: שהפריש אביו מן הקלה. שהפריש קרבן אביו על חלב שאכל דהיינו קלה דחייב כרת ולא מיתת ב"ד: על החמורה. על שבת שחילל בנו דהיינו חמורה דחייבין על אותה עבירה מיתת ב"ד דהואיל דשל בנו חמורה משל אביו אינו יוצא בקרבן שהפריש אביו או אם היה של אביו חמורה חיוב מיתת ב"ד ושלו קלה חיוב כרת הואיל דאין חיובו דומה לשל אביו אינו יוצא בקרבן אביו אבל יצא בקרבן שהפריש אביו מן הקלה על הקלה כלומר אם של אביו היתה קלה ושלו נמי קלה ת"ל קרבנו כו': שהרי אין מגלח נזירותו על בהמה שהפריש אביו. לנזירותו דחטאת שמתו בעליה הוא: אבל יוצא במעות שהפריש אביו לחטאתו אפילו מן הקלה על החמורה. שהרי אדם מגלח נזירותיו על מעות שהפריש אביו בזמן שהן סתומין שלא פירש אלו לחטאתו ואלו לעולתו ואלו לשלמים דהואיל דלא פירש דמי חטאת לא דמי כחטאת שמתו בעליה: ת"ל קרבנו. דבקרבנו במעות שהפריש הוא עצמו יוצא ולא במעות שהפריש אביו אפילו סתומין דסתומין דאביו הוו כמפורשין שהרי חטאת בלבד הוא מביא ולצורך חטאת הפרישן ודמי כחטאת שמתו בעליה: יכול לא יצא על מעות שהפריש אביו אפילו סתומין משום ההוא טעמא דאמרן: אבל יוצא בקרבן. שהפריש לעצמו אפילו מן קלה על החמורה או מן כו': ת"ל קרבנו על חטאתו. צריך שיפריש קרבנו לשום חטאו: מאי שהרי לא מעל ולא כיפר דקאמר תרגמא רב שיזבי הכי קאמר כיון דלא מצי מעיל הכי אפילו במתכוין כי הפריש בהמה על החלב והביאה על הדם שהרי זה לא הוציאה לחולין ולא מעל וכיון דלא חשיב שינוי לענין למעול בה הכי נמי כששינה לשם דם אפי' במתכוין לא חשיב שינוי ולא כיפר לשם דם אבל מעות שהפרישן על החלב כיון דמשני להו מעיל שכיון שנתנן בשביל חטאת אחרת הוציאן לחולין שלא כדין שלא [הוציאן] לשום חטאת שהופרשו משום הכי מעל ומייתי קרבן מעילה וכיון דמהני שינוי דידהו למעילה אימא בתחילה נמי מהני דמצי לכתחילה לשנות מעות של חלב לשם דם קמ"ל קרבנו על חטאתו דלא הא דיעבד כיפר: מביאין מהקדש כשבה שעירה. יחיד שהפריש מעות לחטאתו לקנות מהן כשבה ונמלך ורצה להביא בהן שעירה רשאי: ומהקדש כשבה או שעירה תורים ובני יונה. ומפרש כיצד הפריש לכשבה או שעירה מקצת מעות וקודם שהספיק להוסיף העני יביא באותן מקצת דמים תורין ואם לא היו באותן מקצת מעות שיעור תורין והעני ואינו משיג להוסיף עליהן לדמי תורין יביא באותן מקצת עשירית האיפה או היה עני והפריש תחילה לעשירית האיפה ולא הספיק לקנות עד שהעשיר יביא עוף כו': הפריש כשבה או שעירה ונסתאבה. שנפל בה מום והעני אם רצה ימכרנה ויביא בדמיה עוף והמותר לנדבה ואם לא רצה יפריש ממותר עוף אבל אם היה עני והפריש עוף ונסתאב שנעשה מחוסר אבר דהאי דאמרינן תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות הני מילי בדוקין שבעין אבל במחוסר אבר פסול וחזר והעני לא יביא בדמיו של עוף עשירית האיפה דאין פדיון לעוף דמאחר שהקדיש הקדש גמור אין להן פדיון אע"ג דנסתאב אלא למיתה אזיל ויביא עשירית האיפה מביתו. דהכי גרסינן במנחות והנסכין והעופות אין להן פדיון שלא נאמר פדיון אלא בבהמה: מנהני מילי. דמביא מן הקדש כשבה כו': דת"ר מחטאתו מחטאתו. כתיב בנשיא מחטאתו וביחיד בשמיעת קול מחטאתו ובעשירית האיפה על חטאתו מלמד שכשהפריש מקצת מעות לחטאתו לכשבה או שעירה והעני מביא עוף כו'. לכך נאמר מחטאתו מחטאתו על חטאתו. ואיצטריך למיכתב קרא מחטאתו גבי עוף מ"ט דמאי

א) עד כאן שייך לעמוד הקודם